

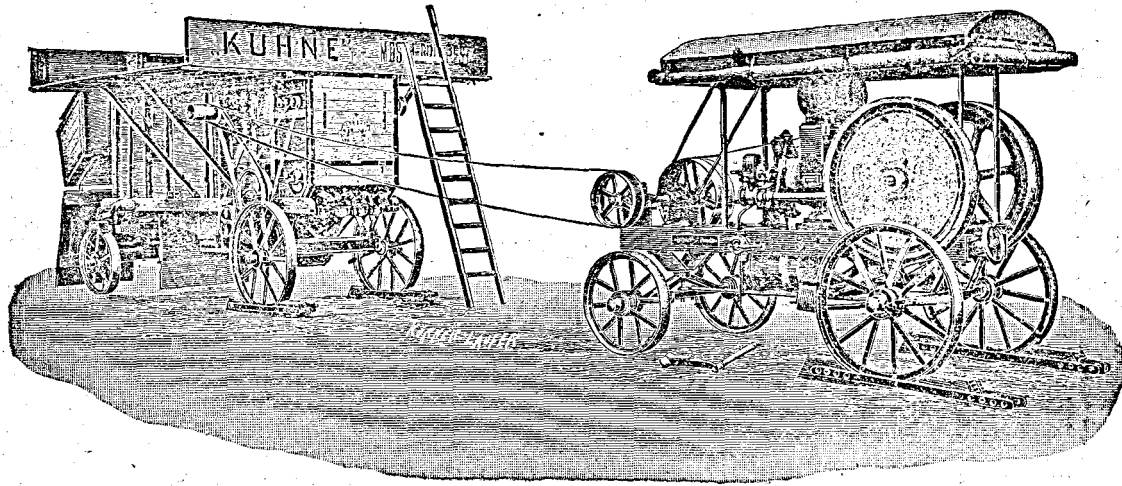
ERDÉLYI GAZDA

XLIV. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1912 Junius 23.

25. SZÁM.

Mótorhajtású cséplőkészletek elsőrendű kivitelben.

Mindennemü egy- és többsoros kapálóeszközök, javított rendszerü „1912“ Osborne fűkaszalógépek, leg-tökéletesebb New-Osborne kévekötő-aratógépek, sortrágyázó „Royal Drill“ vetőgépek

beszerezhetők

'KÜHNE' mezőgazdasági gépgyár r.-l. **Moson.**

FÓRAKTÁR:

2012

Fiókok saját kezelésben:

BUDAPEST, VÁCI-KÖRUT 57/a.

Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.

I. H. C. Benzin-Motorok gazdasági üzemek számára a legjobbak,

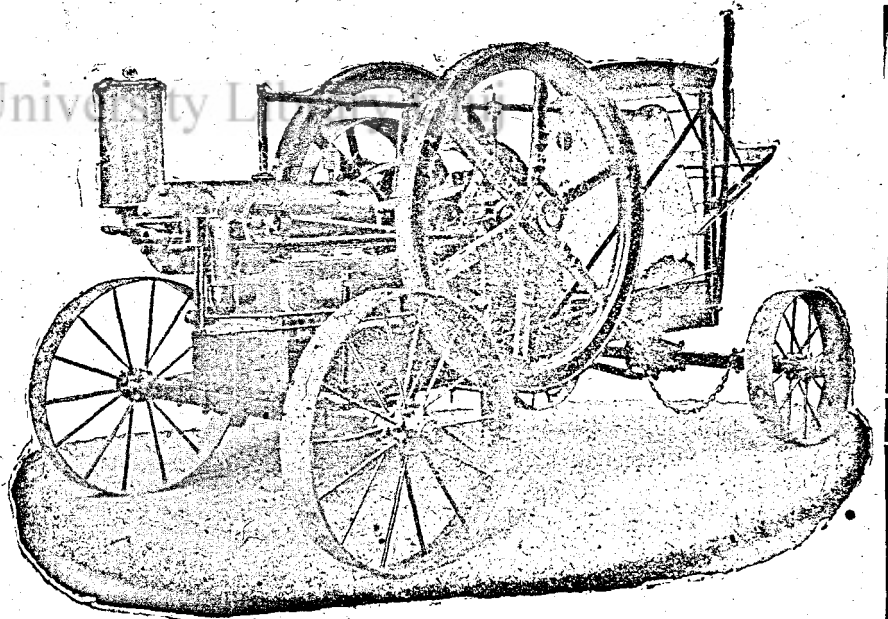
mert szerkezetük oly egyszerű, hogy a kezelést a legegyszerűbb béresre lehet bízni; mert az alkatrészek cseréléséhez szakértő nem kell; mert kiváló erősen vannak építve és mégis meglepően olcsók; mert üzemük teljesen biztos.

Gyártmányaink:

- I. H. C. Vertical-Benzinmotorok 2, 3 és 5 tényleges lóerővel (szecskavágó, daráló gép, répavágó, körfűrész, tengerimorzsoló, vizszivattyú stb. stb. hajtására.)
- I. H. C. Horizontál-Stabil-Benzinmotorok, 4, 6, 8, 10, 12, 15 és 20 tényleges lóerővel, (takarmánykamra, villanytelep, malom, stb. stb. számára.)
- I. H. C. Horizontál-Benzinlokomobilok 4, 6, 8, 10, 12, 15 és 20 tényleges lóerővel, (cséplőgép, tengeriszártépőgép, tengerimorzsológép stb. stb. számára.)
- I. H. C. Famous-Vertical Benzinmotorok 2, 3 és 5 tényleges lóerővel, kézikocsira szerelve, (kisebb fajta cséplőgépek számára.)
- I. H. C. Benzin-Magánjárók (Traktorok) 12, 15, 20, 25 és 45 tényleges lóerővel, (cséplés, vontatás, szántás stb. számára.) 2731

Részletes katalógust és árjegyzéket kívánságra díjmentesen küld:

International Harvester Company of America,
Budapest, V., Váci-ut 98. sz.

Mindennemü

Gazdasági gépek, eszközök és anyagok

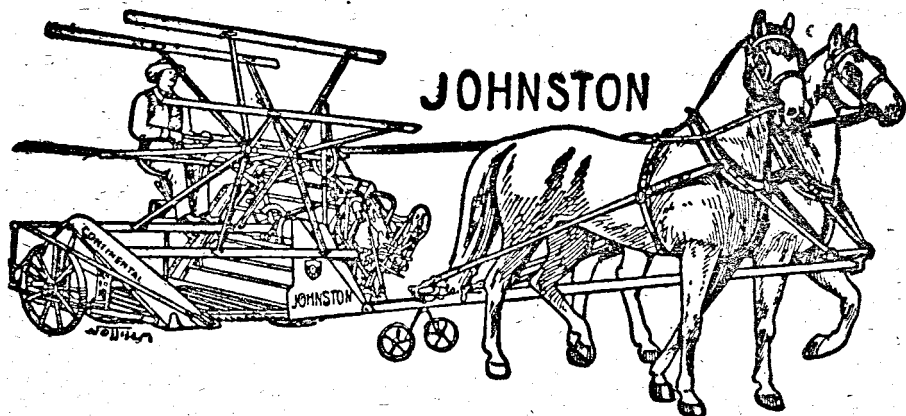
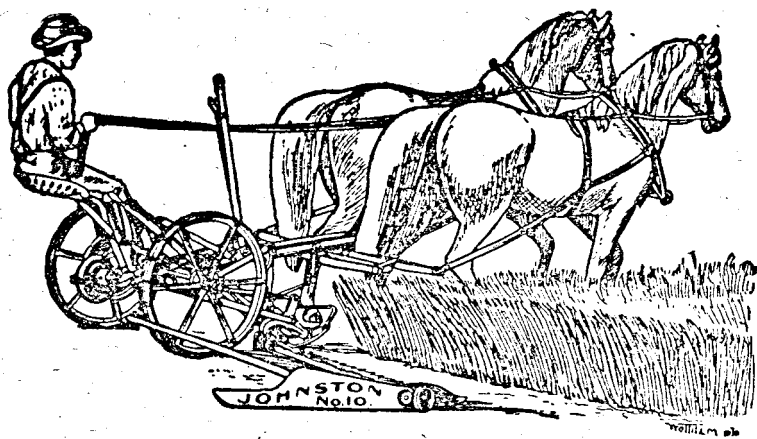
legelőnyösebb beszerzési helye a

Székely Gazdák Szövetkezete, Marosvásárhelyt

Kühne mosoni gépgyára és **Mc. Cormick** arató-gépgyár erdélyrészi vezérképvisellete.

Elsőrendű borsajtókat, szőlőzuzókat, ekéket, vetőgépeket és boronákat, továbbá tárcsás-boronákat, kukoricaszártépőgépeket készletben tartunk s azonnal szállíthatunk.

Az eredeti amerikai
„Johnston“ kévekötöző,
 marokrakó-
 aratógépek, fűkaszálók és
 szénagyűjtőgereblyék

tökeletes munkájuknál, mint
 egyszerű és tartós szerkezetüknel fogva,
 minden gazda elismeri, hogy
 az első helyet foglalják el.

Ajánlattal és ábrás leirással készséggel szolgál:

Bächer Rudolf — Melichar Ferenc

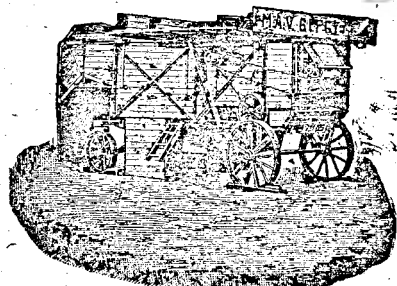
Magyarországi vezérképviselő:

Szücs Zsigmond.

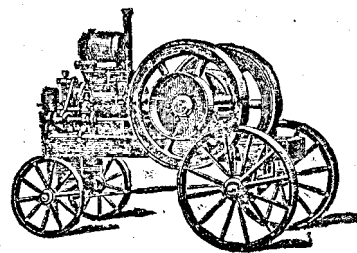
BUDAPEST,

VI., Nagymező-utca 68. sz.

2072

**Az állami gépgyár
 gyártmányai.**

Acélkeretű, golyóscsapágyas cséplőgépek, 10 légkörnyomásra szerkesztett lokomobilok.

Legujabb rendszerű államgépgyári **benzinmotorok** karburátorral.

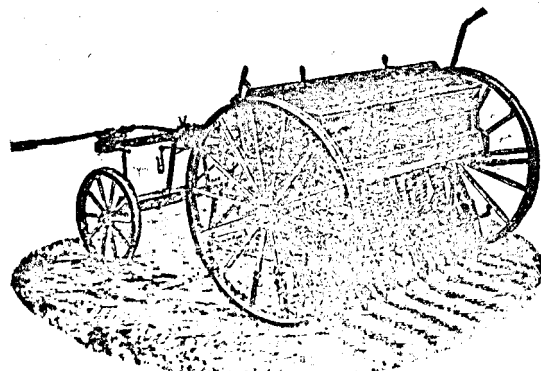
Utimozdonyok, gőzekék,
 aratógépek, fűkaszálók,
 államgépgyári félstabil
 compound gőzgépek.

Rendkívül olcsó üzemű államgépgyári

szívógázlokomobilok.

A Losonci Mezőgazdasági Gépgyár Rész-
 vénytársaság gyártmányai:

Losonei tolóhengeres,
Rekord meritókanalas rendszerű
 és szab. **Rekord II.**
 kombinált vetőgépek. — Különleges
répavetőgépek.

Kalmár-féle gabonatisztító rosták. Malomberendezések.

Resicai ekék, boronák.

Laas-rendszerű répakapák.

Különféle talajmívelő eszközök stb.

Részletes árjegyzékkel és ajánlatokkal szívesen szolgál:

A Magyar Kir. Államvasútak Gépgyárának

Vezérügynöksége.

BUDAPEST, V., Váci-körút 32. szám. 2024

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/4 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVAR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
A LAP TELEFON SZÁMA: 158.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

- A siófoki országos gazdaggyűlés. 293
- A vetések állása. 294
- A magyar koriandrom értékéről. *Dr. Irk Károly.* 295

Egyleti élet:

- Jegyzőkönyv — Meghívó. — Közgyűlési meghívó. — Felhívás. 296

Vegyes közlemények:

- Rovara Frigyes halála. — Kolozsmegyei gazdák gyűlése. — A földgázmonopolium-törvény végrehajtása. — Szántásversenyek Kolozsmegyében. — A peronoszpóra terjedése. — Országos gyűjtés a délvidéki árvízkarosult gazdák részére. — Országos sörárpa és komlókiállítás. — A saazi komlópiacról. — Rózsajajtermesztés Magyarországon. — Az állami fedező mének. Stb. 298

Hirdetések.

A siófoki országos gazdaggyűlés.

I.

Az arányait és lelkes hangulatát tekintve, eddigelé legimponálóbb gazdaggyűlés, a melyet a «Magyar Gazdaszövetség» hívott egybe június 19-én folyt le Siófok nagy vásárterén, ahol két óriási méretű sátor emeltek e célra. Mintegy 30, részint külön, részint meg menetrendszerinti vonaton érkezett a gyűlés közönsége.

A notabilitások közül jelen voltak a nagygyűlésen Darányi Ignác elnök, örgróf Pallavicini Ede, a földmívelési miniszter képviseletében Ottlyk Iván államtitkár, Szomjas Lajos miniszteri tanácsos, a kereskedelmi miniszter képviseletében Szitovszky Tivadar min. titkár, a pénzügyminiszterium képviseletében Szerdahelyi Jenő min. tanácsos, a közoktatásügyi miniszterium képviseletében Justh Ferenc min. tanácsos, a belügyminiszterium képviseletében Vásárhelyi Zoltán min. osztálytanácsos, a honvédelmi miniszterium képviseletében Kocsis Király János honvéd főhadbiztos, a főpapság részéről Prohászka Ottó kár székesfehérvári püspök, Békeffy Remig zirci apát, Vaszary Kolozs hercegprímás képviseletében Vaszary Mihály jóságkormányzó, Az OMGE képviseletében gróf Károlyi Mihály elnök, Zselénski Róbert alelnök, Rubinek Gyula igazgató, Jeszenki Pál kir. tan. Buday Barna, Krolopp Hugó és Mutschenbaher Emil titkárok, az Erdélyi Gazdasági Egylet képviseletében gr. Bethlen István, László László, dr. gróf Teleki Domokos, dr. gróf Bethlen György és Tokaji László e. titkár jelentek meg. Képviseletük magukat a Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége, A Magyar Társadalomtudományi Egyesület, az Orsz. Közp. Hitelszövetkezet, a Hangya szövetkezet, a Magyar Földhitelintézet, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezte, a Magyar Kölcsönös Állatbiztosító Társaság, a Délvidéki Földmívelők Gazdasági Egyesülete, a Nyugatmagyarországi Földmívelők Gazdasági Egyesülete, a Dunántúli Közmívelődési Egyesület, az EMKE számos vármegye főispánjai és tisztviselői által.

A Vármegyei Gazdasági Egyesületek

közül a Pozsony, Pest, Veszprém, Fejér, Sopron, Zala, Esztergom, Torontálli, Hont, Moson, Nyitra, Bereg, Zólyom, Nograd, Szilágy, Trencsén, Bars, Ung, Vas, Heves, Borsod, Szatmár, Sáros, Szaboics, Bács-Bodrog, Győr, Ugocea, Csongrád, Csanád, Jásznagykunszolnok, Temes, Abaujtona, Hunyad, Alsófehér várm. gazdasági egyesületek és még igen sok városi, így kolozsvári, kecskeméti, szabadkai stb. és községi gazdasági egyesület képviseltette magát.

Számos tagból álló küldöttséggel volt képviselve a gyűlésen az ország minden részéből kétszáznegyven hitelszövetkezet, százötvenhat fogyasztási és értékesítési szövetkezet.

Közel hatezer főnyi közönség jelenlétében kezdődött meg a nagygyűlés. Az ülést Darányi Ignác a következő beszéddel nyitotta meg:

Tisztelt Nagygyűlés! A mi üléseinknek és azok határozatainak alaki sulya nincs. Annyi tekintéllyel bírnak, amennyit mi magunk tudunk azoknak adni. Azt mindenkinek el kell ismerni, hogy eddigi üléseinken imponált nemcsak az a nagy tömeg, mely, százezrek képviseletében az ország minden részéből megjelent, hanem üléseink nyugodt és méltóságos lefolyása is és az az osztatlan egyetértés, mely azokon megnyilatkozott. Imponált az az irány, mely nem támadott, de védte a magyar föld jogát és érdekét és jelezte, hogy mi e földön nemcsak ma élünk, de azon meg is akarunk maradni.

Nem tagadom, hogy a mai gyűlés közviszonyainak áldatlan alakulása folytán sulyosabb időre esik. Mindenkinek nehéz meg tartóztatni magát, hogy napirendünk tárgyának keretében maradjon. De bármennyire méltánylom is a hazafias érzelmeket, mégis arra kell kérnem mindenkit, hogy tartsuk e napon szívünket melegen, de fejünket hidegen; maradjunk meg szabályaink keretében, melyek a pártpolitikát kizárják, de annál tágabb teret adnak közgazdasági és szociális politikánk kifejtésére.

Ma sem mondhatok egyebet, miszerint mindazon kérdések között, melyekkel a gaz

A szabadalmazott

'JURENÁK' EKE

- : Szerkezete egyszerű :
- : kezelése könnyű :
- : szabályozása gyors :
- : cca 50%-kal többet szánt :
- : cca 30%-kal kevesebb :
- : vonóerőt igényel. :

A jövő ekéje!

Részletes árjegyzéket szívesen küld:
a „Jurenák“ szab. Ekegyár R. T.
Marosvásárhely.

Adriance kévekötő-aratógépek

vezérképviselője a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

datársadalom foglalkozik a legfontosabb és legéletbevágóbb a vámpolitika és az 1917. évi kiegyezés kérdése. Utolsó összejövetelünk óta Szerbiának tarifális szerződés engedélyeztetett, a montenegrói szerződés tiltakozásunk dacára életbeléptetett anélkül, hogy a keletti marhavész behurcolásával szemben Németországtól a sürgetett garanciát megkaptuk volna, Bulgáriával, annak dacára, hogy egyezményileg megállapított összkontingenst már túllépték legtöbb kedvezményes szerződés helyett, tarifaszerződés kötött és pedig úgy, hogy az az utolsó években 12.000 drb. ökörig terjedő létszámmal haladja meg az Ausztriával megállapított egyezményt. Ily körülmények között kénytelenek vagyunk a bolgár szerződés becikkelyezésével szemben határozott tiltakozó szavunkat felemelni.

Az argentinai hus kérdésében igaz, hogy a kormány azon a lejtőn, amelyre lépett volt, megállott, de az is igaz, hogy Bécs város agitációja még folyton tart.

A felsorolt vámpolitikai intézkedések, melyekben a mi álláspontunk megfelelő méltánylásban nem részesült, szomorú világot vetnek az 1917-iki kiegyezés előmunkálataira és méltó aggodalomba ejtik a magyar gazdaosztályt.

Mi látjuk az osztrák ipar egyoldalú és önző törekvéseit, mely az ipari vámokat sértetlenül fenn kívánja tartani a mezőgazdasági vámokat pedig, amelyek bennünket érdekelnek, a fogyasztás nagy érdekeire való utalás mellett le akarja szállítani. Ezen irányzatokkal szemben hivatalos oldalról a megfelelő szilárd ellenállást, eddig legalább nem látjuk, de azt nagyon is látjuk, hogy akadnak a jelzett osztrák áramlatoknak Magyarországon is szövetségesei, akik nem érzik, hogy bennünket támadva, önmaguk alul is kilövik az alapokat, amelyek a közgazdasági élet egész egyeteme nyugszik.

Egy másik igen fontos kérdése a napi-rendnek birtokpolitikánk kérdése. A telepítési és birtokfeldarabolási törvényjavaslat dolgát nem lehet azzal elütni, hogy előző kormány által készített törvényjavaslat nem volt megfelelő, mert erre az a válasz, hogy tessék megfelelőbbet csinálni. Se, a szorongatott Erdélyt, sem határ-bástyáinkat, a végvidékeket maguk sorsára hagyni nem lehet, ha nemzeti állam akarunk maradni.

Ilyen tünetek, de különösen az előtünk álló 1917-iki nagy vámpolitikai és kiegyezési kérdés arra indítanak bennünket, hogy sürgősen szervezkedjünk és szervezzük autonomiánkat.

Örömmel és köszönettel vettük a vidéki gazdasági egyesületek rendszeresített,

felemelt segélyezését. Várjuk és reméljük, hogy ennek segélyével fokozott tevékenységet fognak kifejteni, de az érdekképviselő törvényes szabályozását el nem engedhetjük. Sajnálatos, hogy azon időpontban, amidőn ezen törvényjavaslat könnyen megalkotható lett volna; éppen a gazdasági társadalom magatartása elszalasztotta a jó alkalmat. De ezen körülmény nem ad jogcímeket arra, hogy ezen kérdés megoldása időtlen-időig elodáztassék; és talán akkor kapjuk meg ez intézményt majd, mikor az már nekünk csak eső után köpenyegyet jelenthetne.

De ne csüggedjünk, hanem merítsünk erőt nagy alapítónk gróf Károlyi Sándor emlékéből, hagyományából, szelleméből, amelyek azt hirdetik nekünk: félre minden csüggedéssel, félre minden kishitűséggel! Fogjunk össze és haladjunk a megkezdett uton, — bátran előre.

Az elnöki megnyitó után elhangzott üdvözléseket Darányi Ignác elnök köszönte meg a maga s a szövetség nevében, kiemelve beszédében Óvári Ferenc és Meskó Pál érdemeit, akik fáradhatatlan munkásságukkal biztosították a nagygyűlés sikerét. Ezután következtek a napirendszerű előadások.

Bernát István tartotta meg elsőnek előadását. A mezőgazdasági termelés védelméről szólva utalt arra, hogy nemzetünket jelleme és az országnak mezőgazdasági termékekben való gazdagsága egyaránt a földművelésre utalja. A legtermészetesebb, leggyümölcsözőbb politika tehát az, mely elsősorban a mezőgazdaság emelésére irányul. Ezt az egyszerű igazságot azonban államférfiak és politikusok sokáig csodálatos módon nem akarták felismerni. Inkább az ipar és kereskedelem felé hajlottak és kötöttek oly vámszerződéseket, amelyben mindenre gondoltak, csak a mezőgazdaság védelmére nem. Előállott az a helyzet, hogy népünk az osztrák ipar érdekében kénytelen volt eltűrni, az idegen árucikkek beözönlését, a mezőgazdasági termékek árának hallatlan csökkenését, sőt ennek tetőzéséül még azt is, hogy ősi kedvelt foglalkozását barbároknak való munkának jelentették ki. A reakció ezzel az egyoldalú és nemzetünk fejlődését megbénító irányzattal szemben csak nehezen következett be. Hosszu harcok és elkeseredett küzdelmek, az osztrák magyar és német agráriusok szövetezése, az OMGE fellépése s Darányi szivós munkája volt szükséges ahhoz, hogy rés üttessék az osztrák érdekeket szolgáló, az osztrák ipart védő, a magyar mezőgazdaságot megrontó vámpolitika bástyáin. Csak így sikerült megszüntetni az örlési forgalmat, a híres és veszedelmes

olasz borvámzáradékot megvédeni állatlenyésztesünket a keletről behurcolt ragályoktól s a csaknem vám nélkül beözönló mezőgazdasági termékektől. A siker azonban el nem maradt. Matlekovits, Lánczy Leó és mások mutatnak most reá, hogy ez új vámtarifa uralma alatt nemcsak a mezőgazdaság lépett a megerősödés útjára, hanem az ipar és kereskedelem is szinte csodálatos arányokban fejlődött. A monarchia külkereskedelme alig több mint tíz év alatt közel két milliárddal szaporodott s a monarchia belépett azon vámterületek sorába, melyek idegen nyers termékekre is reászorulnak, mert a belföldi ipar gyorsabban fejlődik, mint a nyers termelés, az agráriusok vámpolitikája tehát igazolva van ép ezért az 1917-ben megújítandó szerződéseknél számítani kell a nemzet minden rétegének támogatására.

Foglalkozik ezután a szerb, montenegrói és bulgár szerződésekkel, majd áttér a nemzeti munka védelméből fakadó egyéb feladatokra. Fölhívja a nagygyűlést, sorokozzék a haza és vallás ellenes romboló munka ellen, szálljon sikra a régi hagyományok és erkölcsök védelmére. Követeli az uzoratorvény megalkotását. Rendszabályokat az idegen kéz terjeszkedése ellen. Utal arra, hogy az új tehermentesítést magyar részen jövő kezdés állította a badeni szövetezeti kongresszuson a világ nemzetei elé. Egyetértő és vállvetett munkára híván fel a nagygyűlés tagjait, oly határozati javaslatot terjeszt elő, amely szerint a nagygyűlés az argentinai husbehozatal s a legutóbb megkötött vámszerződéseknel kifejtett munkát helyesli, utasítja az elnökséget, hogy a vámtarifa hatására vonatkozó adatokat dolgozza föl s tegye közzé, rendezzen elsőrangú szakférfiak közreműködésével előadást a nagyközönség tájékozása végett.

Az előadása nyomán megindult vitában részt vettek: Emödy József és Rubinek Gyula.

Miután az idő előhaladtára való tekintettel többen elállottak bejelentett felszólalásuktól, a nagygyűlés a határozati javaslatot magáévá tette.

(Folyt. köv.)

A vetések állása.

A gazd. tudósítoktól beérkezett hivatalos vetésjelentés közzététele óta eltelt két hét első fele az ország keleti és délkeleti vármegyéinek kivételével tulnyomóan száraz és meleg, második fele pedig nagyobbára esős volt, különösen az ország nyugati részén. A gyakori zivatarok és záporosok több helyen jégesőkkel jártak, melyek többé-kevésbé számbavehető károkat okoztak nem-

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek !!

Európaszerte első helyen elismert kitünő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden következményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzőket kórní.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

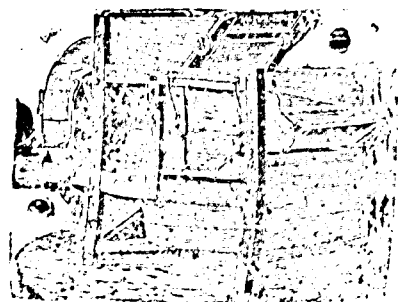
Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképviselő

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyáranak Vezérügynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körut 32.

2006

csak a szőlőkben és gyümölcsökben, hanem a kalászosokban is.

A hőmérséklet június hó első felében többnyire valamivel magasabb volt a normálnál s így a növényzet az utóbbi időben megkapta a kedvező fejlődéshez szükséges s már huzamosabb idő óta nélkülözött meleget. Hogy mindemellett a kalászos növények terméskilátásai a legutóbbi hivatalos vetésjelentés közzététele óta nem látszanak kedvezőbbeknek, az leginkább annak tulajdonítható, hogy a gyakori viharok, felhőszakadások, záporosók, jégverések és árvizek következtében a vetések sok helyen megdőltek, s ily módon részben már ezideig is némileg károsodtak, részben pedig további tulnedves időjárás esetén a rozsdától is újabb károkat szenvedhetnek. A rozsda terjedésétől való félelem és a több helyen előfordult — jóllehet csak helyi jellegű — elemi csapások voltak azok a körülmények, melyek az ország remélhető gabonatermésének fölbecsülésénél befolyással voltak és melyek az alábbi minősítő számadatokban jutnak kifejezésre.

Erdély egyes vármegyéből beérkezett minősítő számadatokat az alábbi kimutatás foglalja magában:

A kitünő terméskilátások jelzésére 1, a jóra 2, a közepesre 3, a gyengére 4, a rosszra pedig 5 számjegy használatik. A sorrend: buza, rozs, árpa, zab.

Alsó-Fehér 2, 2, 2, 2; Beszterce-Nászód 3, 2, 2, 2; Brassó 2, 2, 2, 2; Csík 2, 2, 2, 3; Fogaras 2, 2, 2, 2; Háromszék 2, 2, 2, 2; Hunyad 2, 2, 2, 2; Kisküküllő 3, 2, 3, 3; Kolozs 3, 2—3, 2—3, 3; Maros-Torda 3, 2, 2, 2; Nagyküküllő 3, 2, 2, 2; Szeben 2, 2, 2, 2; Szolnok-Doboka 3, 2, 3, 3; Torda-Aranyos 2, 2, 1, 3; Udvarhely 2, 2—3, 2, 2—3.

A folyó évi bevetett területi adatokat összehasonlítva a múlt évi learatott területtel, kitünik, hogy a buza, rozs, tengeri és burgonya területe emelkedett, az árpa és zab területe pedig csökkent, ami a kedvező őszi, illetve kedvezőtlen tavaszi időjárás következménye.

Erdélyben a buza fejlődésével az utóbbi tulnedves időjárás visszavetette. A mélyebben fekvő talajon levélzete rozsdás. Enyhébb völgyekben kalászát kihányta s virágozik, zordabb vidékeken most kezd kalászolni.

Rozs. A rozsvetések általában mindegyik elvirágoztak, de minthogy közben fagyok, szélviharok és esők érték, sok helyen ablakosak maradtak kalászaik. Szalmája szép magas. Terméskilátásai közepesek.

Árpa. Az árpavetések általában jó közepesek. A tavaszinak az utóbbi esők sokat használtak. Az őszi részben elvirágozott s helyenkint már szökülni kezd, részben most virágozik.

A zab. A csapadékos időjárás a zab fejlődésére nem volt kedvezőtlen hatással, általában véve azonban csak igen lényegtelenül változott a zabvetések állása. — Ahol tulsok eső érte, ott ritka és gazos. A lema melanopus álcája (a meztelen csiga) a zabvetésekben nagy károkat okoz.

A tengeri általában szépen kelt és a csapadékos időjárásban elég jól fejlődik. Első kapálása nagyjából befejeztetett és helyenkint már második kapálása, egyelése és töltögetése is kezdetét vette. Az esők

következtében néhol a gyomok erősen elszaporodtak.

A burgonya az esők következtében általában szépen indult fejlődésnek. Első kapálását jobbra befejezték. A korai fajták virágoznak és töltögetésük folyamatban van.

A cukor- és takarmányrépa vetések a kedvező időjárás folytán általában jól állnak. Első és részben második kapálásukat is befejezték és egyelésük folyamatban van. Az egyes helyeken szükségessé vált pótvetések miatt néhol egyenetlenek. A Duna jobbpartján a cukorrépa korai vetései annyira kifejlődtek, hogy levélzetükkel az egész talajt beárnyékolják. Helyenkint megtámadta a cserebogárpajor és az őrmányos bogár.

A mesterséges takarmányfélék közül a lóhere és lucerna első kaszálása rendén ázott s így a termés minősége nézve gyenge volt. Mennyiségre nézve sem volt kielégítő. Második kaszálása jobbnak ígérkezik. A zabos bükköny általában kielégítően áll, csalamádé és muhar elég szépen fejlődnek. A baltacim elvirágozott és kaszálni kezdik. A lucernásokban a lucernabogár kisebb-nagyobb károkat okozott.

A rétek fűnövése a csapadékos időjárásban szép fejlődésnek indult, de ahol kasza alá került, ott sok helyen renden ázott. Minőségileg szenvedett a fű az által, hogy a rétek beiszapolódtak. A mélyebben fekvő területeken a lekaszált takarmány viz alatt van.

A legelők az esős időjárás folytán sokat javultak és nagyjából szép, üde zöld színűek. A kijáró jószágnak elegendő táplálékot nyújtanak.

A magyar koriandrom értékéről.

(Közlemény a m. kir. gazdasági akadémia kísérleti gyógynövénytelepe kémiai laboratóriumából.)

Írta: Dr. Irk Károly, vegyész

A koriandrom eredete igen régi. Már a Krisztus előtti időkben szerepel, mint konyhanövényt említik a különböző régi iratok, mint a szanskrit, a Biblia és a régi római iratok.

A koriandrom főértékét a benne levő koriandrom-olaj (Oleum Coriandri) mennyisége és minősége adja meg. Ez teszi használhatóvá úgy a gyógyászat részére, mint a cukrászat számára is (csokoládé gyártás stb.).

Ez illó-olaj már 1574 óta ismeretes (Berlin), s vizsgálni már 1785-ben kezdték (Hasse) stb.

Az illó-olaj előállítása a termés szétzúzása után: vizgőzös destillatio útján történik.

Gyári feldolgozásra leginkább: Thüringia, Morvaország és Oroszország termel, mely korianderek kiadó képessége:

0.8—1.0 százalék

között ingadozik.

A többi államok a koriandrom termelésben már jóval kisebb szerepet visznek; egyrészt mert koriandromuk illó-olaj-tartalma kisebb, másrészt, mert, ha Orosz-

országban jó a termés — az árak rendkívül esnek.

A többi államok koriander olajának kiadóképesége és mennyisége körülbelül a következő:

Franciaország: kiadóképeség cca 0.4 szá. zalc.

Hollandia: illó-olaj tartalom 0.6 százalék.

Olaszország: illó-olaj tartalom 0.5 százalék.

Marokko: illó-olaj tartalom 0.2—0.3 szá. ek (nagy magvu.)

Keletindia: illó-olaj tartalom 0.15—0.2 szá. ek

A koriandrom termelése ajánlható volna, ha nem járna oly nagy áresésekkel, annál is inkább, mert a ledestillált és kiszáritott termés állattakarmányul is felhasználható, amennyiben Uhlitzsch szerint:

11—17 százalék protein-t és

11—20 százalék zsirt tartalmaz.

A külföldi koriandrom-olajok szintelenek, vagy gyengén sárgás színűek.

Fajsúlyuk: 0.870—0.885

Optikai forgató képességek: + 8 és + 13 fok közt ingadoznak.

S 20 fok C-on 3 térfogat 70 százalékos alkoholban oldódnak.

Alább közölt adatokban összehasonlítólág közlöm vizsgálataim alapján 2 magyar illó-olaj-gyár hazai termelésű termékét összehasonlítólág a militzi Schimmel & Co. gyár termékével:

I.

Oleum Coriandri Hung. opt. Laib Rezső. Bős

Fajsúly: 15 fokon: 0.87590

20 fokon: 0.87190

Fénytörési képessége: 15 fok C-on 1.4666

20 fok C-on 1.4642

Optikai forgató képessége: + 6.87 fok.

Oldhatóság:

70 százalékos alkohol 3.5 ccm-ben oldódik.

80 " " 1.0 " "

90 " " 0.5 " "

II.

Oleum Coriandri rect. Hung. „Carpathia“ R. T.

Privigyé:

Fajsúly: 15 fok C-on = 0.88312

20 fok C-on = 0.87919

Fénytörő képessége: 15 fok C-on = 1.4673

20 fok C-on = 1.4651

Optikai forgató képessége: + 7.72 fok

Oldhatóság:

70 százalékos alkohol 3.0 ccm-ben oldódik.

80 " " 1.0 " "

90 " " 0.5 " "

III.

Oleum Coriandri rect. Schimmel & Co. Militzi

Fajsúly: 15 fok C-on = 0.86926

20 fok C-on = 0.86535

Fénytörő képesség: 15 fok C-on = 1.4671

20 fok C-on = 1.4649

Optikai forgató képesség: + 10.92 fok.

Oldhatóság:

70 százalékos alkohol 2.5 ccm-ben oldódik

80 " " 1.0 " "

90 " " 0.5 " "

Lognagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kényes és finom angol és francia szabókandók.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Fia és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utóda

fehérnemű, vászon és szőnyegnagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

2006

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, vala mint mindenféle ágyszőnyeget szak-szerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságu szalon, ebédlő és szőnyeg, gypaju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-roletták egyedülálló raktára.

A magyar koriandrom-olaj csaknem teljesen szintelen, kellemes, a koriandrom-olajat jellemző aromával.

Oldhatóságát és fajsúlyát tekintve megfelel a külföldi e nemű illó-olajoknak, ugyancsak optikai forgató képességét tekintve is, bár itt kisebb értéket is (+ 687 fok) kapnak.

Az illó-olaj mennyisége a természetben vizsgálataim alapján a következő:

Kolozsvári kísérleti gyógynövénytelep 1910 év: 1:0368 százalék, 1911 év: 0:8909 százalék, tehát értékek, a thuringiai, morva és orosz magas értékkel (0:8—1:0 százalék) teljesen egy rangu.

Koriandrom-olaj termelésre a termést teljes éréséig kell hagyni, mert különben az illó-olaj poloskára emlékeztető szagot kap, s 70%-os alkoholban nem is oldódik a fajsúlya, valamint optikai forgató képessége is kisebb.

A Schimmel & Co. gyár tanulmányozván e kérdést a következő eredményre jutott:

Frissen virágzó, egész növény olaja.

Kiadó képesség: 0:12 százalék.

Oldhatóság: 70 százalékos alkohol nem oldja.

Opt. forg. képesség: + 1'2"

Fajsúly: 0:856.

Szag: Kellemetlen poloska szag.

Félig érett termés olaja.

Kiadó képesség: 0:17 százalék.

Oldhatóság: 3 rész oldja.

Opt. forg. képesség: + 7'10"

Fajsúly: 0:866.

Szag: Gyengén poloska szag.

Teljesen érett termés olaja.

Kiadó képesség: 0:83 százalék.

Oldhatóság: 3 rész oldja.

Opt. forg. képesség: + 10'48"

Fajsúly: 0:876.

Szag: Kellemes koriandrom aroma.

EGYLETI ÉLET.

Jegyzőkönyv,

az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgató-választmányának 1912. évi június hó 15-én tartott üléséről.

Elnökölt: Br. Jósika Gábor e. al-elnök.

Előadott: Tokaji László e. titkár.

Jegyzett: Török Bálint e. gyakornok.

Jelenvoltak: Juhász Árpád, Gál Lajos, Szász István, dr. Seyfried Károly, dr. Cséser Lajos, dr. Szentkirályi Ákos, Ritter Gusztáv, dr. Baintner Ferenc, Rosenberger Sándor és Turcsa Imre ig. vál. tagok.

Elnök az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri: Juhász Árpád és Szász István tagokat.

Kegyeletes szavakban emlékezik meg özv. dr. gróf Esterházy Jánosné, született: hidvégi gróf Mikó Julia haláláról. Az elhunyt, közszeretben álló elnökünk feleségének édesanyja és a Mikó-családnak utolsó tagja volt. Indítványára az igazgató-választmány elhatározza az Elnök ur ömél-tőségéhez részvétirat küldését.

Titkár bemutatja a földmivvelésügyi miniszter urnak, 2499—1912. számú, a gazdasági munkásbiztosítás reformja tárgyában egyletünkhöz intézett leiratát. A reform a lapban külön kettős melléklet alakjában publikálva lévén, — örvendetes tudomásul szolgál.

Ugyanő jelenti, hogy a földmivvelésügyi miniszter 58556—XII—2. sz. alatt az egy-

let személyi kiadásainak részbeni fedezésére 1500 koronát utalt ki.

Elnök, az elnökség nevében javasolja, hogy ebből a titkárnak 1200, a gyakornoknak 300 korona adassék fizetésük megjavítására. — Igazgató-választmány a javaslatot elfogadja.

Ugyanő előadja, hogy a földmivvelésügyi miniszter 3500—VI—1. sz. leiratában tudatja, hogy háziipari tanfolyamok rendezését vette tervbe kisgazdák és mezőgazdasági munkások részére és amennyiben a költségvetés keretén belül lehetséges, az E. G. E.-nek is ad e célra államsegélyt. Titkár segély kérését indítványozza 2—3 nagyobb szabású erdélyrészi tanfolyam rendezésére, úgy azonban, hogy ez a kérés az egylet kolozs megyei osztályának eddig adott évi segélyt ne befolyásolja. — Helyesléssel elfogadtatik.

Ugyanő előadja a pénzügyminiszternek 30,548. számú leiratát, melyben a szeszdó tanácsba, László László helyett, más póttag kiküldését kéri, mivel László Lászlónak mezőgazdasági szeszgyára nincs. — Ig. vál. ajánlja felkérésre Gy. Rosenberger Ignácot.

Titkár jelenti, hogy a pénzügyminiszter 26,548. sz. a. az egyletnek egy korábbi felkérés alapján megküldte a földgázak és ásványolajfélekről szóló 1911. évi VI. t.-c. végrehajtási utasításának előadói tervezetét vélemény adás végett. Jelenti, hogy a titkári hivatal a végrehajtási utasítás előadói tervezetét áttanulmányozta és annak alapján az elnökség hozzájárulásával egy javaslatot készített, amit az igazgató-választmány elé terjeszt, kibővítve az O. M. G. E.-nek e tárgyban a pénzügyminiszterhez intézett felterjesztéséből kivett azon pontokkal, amelyeket átvenni szükségesnek tartott. Jelenti, hogy az O. M. G. E.-nek f. hó 13-án tartott közgazdasági bizottsági ülésén az E. G. E. képviselőiben résztvevő, melyen e kérdéssel foglalkoztak és az O. M. G. E. is több pontot átvett feliratába az előterjesztendő javaslatból. Az így összeállított javaslatot kész felterjesztés alakjában felolvassa. — Igazgató-választmány a felterjesztést némi változtatással, illetve kibővítéssel elfogadja. A kibővített felterjesztés teljes szövegében a következő:

Nagyméltóságú Miniszter Ur!

Nagyméltóságodnak a folyó évi május hó 6-án, 26548. szám alatt kelt leiratát, amelyhez csatoltan az ásványolajfélek és a földgázokról szóló 1911. évi VI. törvénycikk végrehajtási utasításának előadói tervezete véleményadás végett egyesületünknek megküldöttét, köszönettel vettük.

Egyesületünk igazgató-választmánya a folyó hó 15-én tartott ülésében foglalkozott behatóan a kérdéssel és a végrehajtási utasítás előadói tervezetének intézkedéseire nézve az igazgató-választmány véleményét az alábbiakban van szerencsénk Nagyméltóságod elé terjeszteni.

Az 1911. évi VI. t.-c. 12., 13. és 18. §-ai a mezőgazdasági ingatlanok tulajdonosai és bérlői részére háromféle kedvezményt állapítanak meg.

Egyik: az állami gázkutakból önköltségen való gázszolgáltatás (Törvény 12. §-a).

Másik: a gázkut létesítésének joga. (Törvény 13. §-a).

A harmadik: a földgázok hasznosításából eredő állami tiszta jövedelem 10 százalékából, a mezőgazdasági érdekek istápolására szolgáló közalap létesítése. (Törvény 18. §-a).

A végrehajtási utasítás előadói tervezetének V. fejezete 15. §-ában, a két első kedvezmény zárjében vagylagosnak van jelezve. Minthogy a törvény 12. és 13. §-ában a vagylagoság kifejezve nincs, e szót az utasításból is kihagyandónak véljük.

A törvény 12. §-ának első bekezdése szerint: «Az állam köteles a kezelésében való földgázkutakból a földbirtokosoknak a saját háztartási céljaira szükséges gáz mennyiséget önköltségen átengedni. — Az előadói tervezet 16. §-ában pedig az áll, hogy: «A törvény 12. §-a szerinti gázszolgáltatás kötelezettsége szempontjából, földgázkutnak csak az állam által létesített gázkut tekintendő. Esetleges későbbi félreértések elkerülése végett, teljes tisztelettel kérjük az előadói tervezet V. fejezete 16. §-ának első bekezdését ezért a következő szövegezéssel beiktatni: «A törvény 12. §-a szerinti gázszolgáltatás kötelezettsége szempontjából földgázkutnak tekintendők mindazon gázkutak, amelyek az állam részben, vagy egészben saját kezelésében tart, tekintet nélkül arra, hogy a gázkut az állam, vagy földbirtokos, (társaság) létesítette. Földgáz csak oly kutból szolgáltatható, amely kutnál a furómunka már abban van hagyva, melyből a földgáz nyomás alatt, magától jön és mely kifogástalanul működő elzáró szerkezettel van ellátva».

Minthogy a földgáz, — a törvény intenciói szerint, — a mezőgazdasági érdekek szem előtt tartásával használandó fel, kérjük Nagyméltóságodat, hogy ennek az utasításban általánosságban is határozott kifejezést adni kegyeskedjék. Az utasítás 16. §-ának első bekezdése után beteendőnek tartjuk ezért a következőket: «A mezőgazdasági ingatlanok tulajdonosai és bérlői minden módon való gázszolgáltatásnál, a törvényben biztosított egyéb kedvezmények épségben tartása mellett, elsőbbségi joggal bírnak.» Emellett az előadói tervezet 25., 27. és 53. §-ai, — melyek adott esetben való elsőbbségi jogra vonatkoznak — változatlanul maradhatnak. Hogy a földbirtokos, vagy bérlő ezen elsőbbségi joggal élni is tudjon, szükségesnek tartjuk ugyan csak a 16. §-t kitoldani a végén a következő mondattal: «Minden, az állam kezelésébe veendő gázkutból, önköltséges ár-melletti gázszolgáltatásra való jelentkezések elfogadásának időpontja, a «Pénzügyi Közlöny»-ben, az «Erdélyi Gazda»-ban és a «Köztelek»-ben egymásután háromszor előzetesen kihirdetendő».

Megváltoztatandó a 17. §-5-ik bekezdése, mert nem jogos és felesleges megszorítás az, hogy a földbirtokos kedvezményes gáz kiszolgáltatást csak a kut 7 kilométeres körzetébe eső birtokának része arányában igényelhet. Ez a rendelkezés egészen tör-lendő.

A mezőgazdasági célokra igénybevehető kedvezményes gáznál «a termények forgalombahozatalának célja» homályos kifejezés, nem lehet tudni, mit ért ez alatt, annál kevésbé, mert a mezőgazdasági iparok fogalma egy későbbi rendelettel fog szabályoztatni.

Az előadói tervezet 20. §-át teljesen kihagyandónak véljük. Lehetetlen kívánság, hogy a mezőgazdasági ipar céljaira kért kedvezményes gáz igény bejelentésénél teljes műszaki ismertetés és leírás kívántatik, mert nagy költségekről van szó, holott még a gáz nyereség iránt sincs a folyamodó tájékoztatva. Ez a rendelkezés tör-lendő.

A 23. §- végéhez hozzátendő «Ha a bányászati kutató hivatalnak a szabályszerű földgáz kéréshez csatolt véleményes jelentésére 30 nap alatt a miniszteriumból válasz nem érkezik, az jóváhagyottnak tekintendő».

Ad. 24. §. Az állam szerződés, vagy engedély alapján csak azt a gáz mennyiséget köthesse le, amely a kérvények sorrendjében a földbirtokosok által le nem köttetett.

Ad. 28. §. Helyes, hogy gázvezetés költségei a birtokost terhelik, de nem terhel-

hető meg azokkal a költségekkel, melyek a gáznyomás szabályozására szolgáló készülékekkel járnak. Ezt olyképp kellene szabályozni, hogy ezek a készülékek ne külön-külön, hanem a központban állítottassanak fel s azok költségét az állam viselje, mert ezek nem a birtokosok érdekében, hanem elsősorban a gáz gazdaságos kihasználására szolgálnak.

A 29. §. utolsó bekezdéséhez folytatlagosan hozzácsatolandó: «illetve az önköltséges gázhasználati jog újból kérelmezendő».

Ad. 31. §. Nem helyes, hogy a gáz önköltsége nem a gázkut szolgáltató képessége, hanem a felhasznált mennyiség alapján számíttatik ki. Az önköltségi ár a kut szolgáltatási képessége alapján állapítandó meg, vagy előre meghatározott fix áron adassék, úgy mint az ipari fogyasztóknak vagy a városnak.

A 32., 33. §-ok az előbbiektől értelmében alakítandók.

A 33. §. második bekezdése után, külön bekezdésbe teendő a következő mondat: «Az elemi csapások okozta károsodások folytatás beállott kiadások a földgázdíj megállapításánál fel nem számíthatók».

Ad. 35., 36., 37. A földbirtokosi gázkutaknak csak a 6 kilométeres körzetben való létesíthetése nem tartható fenn, mert ez az egész kedvezményt illuzorissá teszi, hiszen épen a meglevő gázkutak környéke ad lehetőséget a sikeres további kutatásra. Elegendő korlátozás, ha a törvény 14. §-a szerint a távolság úgy állapíttatik meg, hogy az új kut a létező feltárás szolgáltató képességét ne befolyásolhassa, — annál is inkább, mert nem földbirtokosok által teljesített kutatásoknál a rendelet 57. §-a szerint a legkisebb távolság 30 méterben van megállapítva.

A 38. §. helytelen intézkedéseket tartalmaz, amidőn a gázkutlétesítése céljából alakult földbirtokos társaságokra a bányatörvény 136. 188. §§-ait rendeli alkalmazni. E helyett sokkal előnyösebb volna azokat a keresk. törvény alapján szervezni.

Ad. 41. §. Feltétlenül kihagyandó az a rendelkezés, hogy a 4000 holdnál nagyobb kiterjedésű birtokos a kérvényhez oly vázlatrajzot köteles mellékelni, melyen mindazon községek határában fekvő összes mezőgazdasági ingatlanok ki vannak tüntetve, amely községek határa részben vagy egészben a tervezett földgázkut három kilométeres körzetén kiterjed. Oly költséges ez a kívánság, amelyet semmi esetre sem szabad fentartani.

Ad. 44. 45. §. Tarthatatlan, hogy földbirtokosnak, vagy földbirtokosi érdekeltiségnek csak egyetlen gázkut furására adható engedély. Szükséges, hogy egy tartalékut furására is megadassék az engedély, mert e nélkül senkisésem fog ilyen vállalkozásba belefogni. A rendelet azután szabályozza részletesen az eredeti és a tartaléki gázkut módját.

Az 52. §. utolsó bekezdése második sorában «kiadások» szó után a mondat a következőképpen fejezendő be: «is hozzászámítandók a költségekhez».

Hogy az 1911. évi VI. t.-c. szempontjából mit kell mezőgazdasági iparnak tekinteni, a törvény 12. §-a szerint Nagyméltóságod a kereskedelemügyi és a földművelésügyi miniszterrel egyetértőleg — a végrehajtási utasítás előadói tervezetének 17. §-a szerint külön rendeletben állapítja meg. Kérjük Nagyméltóságodat, hogy ezen rendeletének előadói tervezetét egyesületünknek véleményadás végett szintén megküldeni kegyeskedjék.

A törvény 18. §-ában foglalt rendelkezés alapján létesítendő «Országos földgáz-alap»-nak szervezetét, kezelését és felhasz-

nálásának irányelveit a törvény 18. §-a értelmében Nagyméltóságoddal egyetértőleg, a földművelésügyi miniszter ur fogja rendeleti uton szabályozni. Az «Országos földgáz-alap»-ra vonatkozó véleményünket a földművelésügyi miniszter urnak 17.155—XII—1—1911. szám alatt kelt leirata alapján 520—II—26—1911. egyleti szám alatt már volt alkalmunk nyilvánítani a földművelésügyi miniszter ur előtt. Hogy ezt Nagyméltóságod előtt is ismeretessé tegyük, van szerencsénk ezen felterjesztésünket teljes szövegében, másolatban csatolni.

Az előadói tervezetben említett külön rendeleteken kívül, földgázkutak közelében, vilamos centrálék felállítása tárgyában, még egy rendeletnek kiadását tartjuk szükségesnek.

Monddja ki ez a rendelet, hogy:

1. Az állam köteles a nagyobb szolgáltatású gázkutak mellett egy-egy villamos központot felállítani.

2. A létesítendő villamos központok áramszolgáltató képességét vagy az érdekeltektől megkérdezendő szükséglet aránya szabja meg, vagy a kut gázszolgáltatási képességének bizonyos százaléka fordítassék erre a célra, azzal a hozzáadással, hogy a szükséglet későbbi emelkedése esetén a központ kibővíthető.

3. Ezen villamos központokból az állam köteles a mezőgazdasági ingatlanok tulajdonosai és bérlői részére a saját háztartási, saját mezőgazdasági és saját gazdasági ipari és saját mezőgazdasági termékeinek forgalomba való hozatala céljaira szükséges vilamosáram mennyiséget önköltségen átengedni, tekintet nélkül arra, hogy az ingatlan, amelynek érdekében az felhasználni fog, milyen távolságra esik a villamos központtól.

Szükségesnek tartjuk ezen rendelet kiadását, mert a törvény megalkotása idején nem adatott mód a gazdasági érdekképviseleti szerveknek — és így nekünk sem, — hogy a mezőgazdasági érdekeknek a törvényben megfelelőleg érvényt szerezhettünk volna. Az erdélyi gazdaközönségnek pedig existenciális érdeke az, hogy a földgáz önköltségi áron kaphassa, amit azonban a törvényben csak a gázkuttól, mint mint középponttól, hét kilométeres sugárral vont körön belül eső ingatlanok tulajdonosai részére biztosíthatunk.

A gázkutak közelében letelepülő gyári és egyéb ipari vállalatok ugyanis ezután még fokozottabb mértékben fogják a falusi népet a mezőgazdasági munkáktól elvonni, holott már ma is alig képes a gazda jó fizetés mellett is, nemcsak napszámot, de állandó cselédet is kapni. A falvak elnéptelenedése, a mezőgazdasági termelés rovására, előre láthatólag a hét kilométeres körzeten kívül is érezhető lesz. Az elnéptelenedés nyomán beálló munkahiány, magas munkabérek, esetleges munkássztrájkok, még a mainál is súlyosabb helyzetet fognak teremteni a földbirtokosok részére. A munkásviszonyok mai állapotának esetelére elegendőnek tartjuk felemlíteni azon szomorú tény, hogy Serényi Béla gróf, földművelésügyi miniszter ur, a katonáknak a nyári munkaidőre való szabadsgoltatása mellett is szükségesnek tartotta az idén a mezőgazdasági munkálatok akadálytalan elvégezhető céljából, hivatalos uton munkásokat előre biztosítani a gazdaközönség részére.

Ilyen viszonyok mellett a földgáz kihasználásánál az államnak célja nyereszkedés nem lehet. A mezőgazdaságot a töle a földgáz értékesítésével kapcsolatosan eltávolodó kézimunka erőért és a visszamaradó csekély és gyengébb munkás elemek természetszerűleg magasabb munkabéréiért kárpótolni kell. A kárpótlásnak legegyszerűbb módja pedig az, ha a földgázkutak

közelében villamos központokat létesít az állam és az áramot önköltségen adja át a hét kilométernél távolabb levő földbirtokosoknak is.

Ezen rendeletnek a fenti értelemben való kiadását annál is inkább szükségesnek tartjuk, mert dacára a kiháló félben levő magyar középbirtokos osztály ujjaferemtésére és a magyar nemzeti birtokpolitikai célok szolgálatára megalakult Altruista banknak, mégis mindegyre látjuk, hogy a magyar középbirtokos osztály kuriáinak kapui hogyan zárulnak egymásután be és kerülnek idegen pénzintézetek, vagy magánosok és nyereszkedő parcellázó vállalatok kezeire. De szükségesnek tartjuk a kisbirtokos osztály érdekében is, mely osztály felsegítésére a földművelésügyi kormány, az 1902. év óta horribilis áldozatok árán külön kirendeltséget tart fenn házarészünkben és ezen osztály tagjai a talajművelés legegyszerűbb eszközének az ekének beszerzéséért is nyomoruságos helyzetükben államsegélyért kénytelenek folyamodni.

Végül ismételen is köszönetünket nyilvánítjuk, Nagyméltóságod előtt, hogy a végrehajtási utasítás előadói tervezetét egyesületünknek megküldeni kegyes volt és kérjük Nagyméltóságodat, hogy a fentiekben ismertetett véleményünket és kívánságainkat megfelelő méltánylásban részesíteni kegyeskedjék.

Kolozsvárt, 1912 június hó 15-én.

Mély tisztelettel:

Br. Jósika Gábor, s. k.
e. elnök.

Tokaji László, s. k.
e. titkár.

Ugyanő előadja az O. M. G. E.-nek 2005—1912. sz. átirata kapcsán, hogy a Baranyamegyei Gazd. Egl. kezdeményezésére mozgalom indult meg a ma is érvényben levő jégkár becslés módzatainak megváltoztatása érdekében. Az O. M. G. E. magáévá téve az ügyet átiratban megkereste a kartellben álló biztosító-társaságok központi jegirodáját és felkérte, hogy a jégkárbecslő-bizottságok összeállítását olyképp módosítsa, hogy abba egy tagot a biztosító-társaság, egyet a birtokos nevezzen meg, a bizottság elnökét pedig az illetékes gazdasági egylet kijelölése alapján a G. E. O. Sz. elnöke nevezze meg. A kartell nem volt hajlandó eleget tenni e kívánalomnak s így nem volt más tenni való, mint a kartellen kívül álló Gazdák Biztosító Szövetkezetével lépni összeköttetésbe, mely intézet a gazdaközönség ezen kívánságának hajlandó eleget tenni. — Örvedetes tudomásul szolgál.

Ugyanő előadja, hogy a G. E. O. Sz. 2996. sz. átiratában az 1912. évi tagdíj fejében 300 koronát kér. Az egylet évi tagdíja az utóbbi 2 év alatt 100 koronában volt megállapítva anyagi erőinek mérsékelt volta miatt. A helyzet, az egylet pénzügyi viszonyait illetőleg azóta sem változott, míg a G. E. O. Sz. az idén ujabban is nagyobb államsegélyben részesült, tehát annál inkább is módjában áll a 200 kor. költséget elengedni mindaddig, míg erre a célra az E. G. E. is kap külön államsegélyt. Javasolja, hogy az ig.-vál. ez évre is 100 koronát ajánljon fel a célra mint a megelőző években. — Helyesléssel elfogadtatik.

Ugyanő előadja, hogy a fővárosi statisztikai hivatal előfizetési felhívást küldött a Magyar Városok Statisztikai Évkönyvére. — Szolgál tudomásul.

(Folyt. köv.)

Meghívó.

Az Erdélyi Jellegi Magyarfajta Szarvasmarhát Tenyésztők Egyesületének igazgatóválasztmánya 1912. június 26-án, szerdán d. u.

3 órakor az Erdélyi Gazdasági Egylet székházának üléstermében, rendes ülést tart, melyre az egylet tagjait tisztelettel meghívja:

Kolozsvárt, 1912. június hó 20-án.

Az Elnökség.

Tárgysorozat:

1. A törzskönyvelési bíráló-bizottság jelentése.
2. A számvizsgáló bizottság jelentése.
3. Jövő évi költségelőirányzat megállapítása.
4. Közgyűlési tárgysorozat előkészítése.
5. Bejelentések időközi intézkedésekről.
6. Esetleges indítványok.

Közgyűlési meghívó.

Az Erdélyi Jellemű Magyarfajta Szarvasmarhát Tenyésztők Egyesülete alapszabályszerű rendes közgyűlését Kolozsvárt, 1912. évi július hó 7-én, vasárnap délelőtt 11 órakor fogja megtartani, az Erdélyi Gazdasági Egylet székházának üléstermében, (Attila-utca 10. sz.) melyre az egylet tagjait tisztelettel meghívom.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Az igazgató választmány jelentése az egylet 1911. évi működéséről.
3. Pénztári jelentés, az egylet 1911. évi zárószámadásáról, ezel kapcsolatban:
4. A számvizsgáló bizottság jelentése.
5. Az 1912. évi költségelőirányzat megállapítása.
6. Két számvizsgáló bizottsági tag kiküldése.
7. A választmány által esetleg átteendő ügyek.

Kolozsvárt, 1912. június hó 20-án.

Br. Jósika Gábor,
egyleti elnök.

Jegyzet. A közgyűlés elé terjesztendő esetleges indítványok a választmánynak adandók be, a közgyűlés előtt 8 nappal.

Felhívás.

Az E. G. E. kolozsmegyei gazdasági szakosztály június hó 19-ki választmányi gyűlésében elhatározta, hogy a vidéki juhsajt termelés fejlesztése: a termelés, nemes sajt készítés — különös tekintettel a monostori sajt készítésre, a kezelés, érlelés stb. eljárások tanítása és megismertetése szempontjából július hó 22-től 27-ig Kolozsvárt, a gazdasági akadémia kardosfalvi juhászati telepén tanfolyamot rendez, melyre uradalmak, juhgazdaságok juhászaik bejelenthetők, sőt kiscgazdák (juhtenyésztők) is jelentkezhetnek július hó 10-ig a kolozsmegyei gazdasági szakosztály elnökségénél (alispáni hivatal). A résztvevők az említett akadémia telepén helyeztetnek el, ételmezésükről maguk gondoskodnak. Részvételi díj 5 korona, a személyes jelentkezés alkalmával fizetendő le.

Tisztelettel kérjük a hivatalokat és hatóságokat s gazdaköröket, hogy ezen hirdetésünket a helyi sajtóban s a gazdaközönsséggel közölgjék.

Kolozsvár, 1912 június hó 15.

Csérer Lajos dr. s. k.
sz. o. előadó.

Dózsa s. k.
cs. és kir. kamarás,
szakosztályi elnök.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Rovara Frigyes halála.** Rovara Frigyes, a magyar gazdatársadalom egyik kiváló tagja, gazdasági szakíró, f. hó 13-án 60 éves korában meghalt. Rovara a gazdaközönység előtt nagy népszerűségnek örvendett és így halála mindenütt mély megilletődést keltett. Rovara Frigyes Crácbán született és gazdasági tanulmányai után, 1871-ben jött Magyarországra, ahol eleinte különböző gazdaságokban gazdatisztként működött. A műtrágya alkalmazásának egyik legbuzgóbb apostola volt, arról számos munkát és cikket írt. Nagy buzgóságot fejtett ki a gazdasági egyesületek megteremtése terén is. A gazdatársadalmi mozgalmakban ott volt mindenütt, ahol a magyar mezőgazdaság előbbrevitele volt a cél. A magyar gazdatársadalom a múlt évi szeptember havában ünnepelte meg Rovara negyvenéves gazdatisztki jubileumát. Erdeimeit felsőbb helyen is elismerték. A király a Ferencz József-rend lovagkeresztjével tüntette ki. Halálát özvegyén kívül, nagyszámu rokonság gyászolja.

— **Kolozsmegyei gazdák gyűlése.** Az E. G. E. kolozsmegyei szakosztálya június hó 19-én Dózsa Endre alispán elnökle alatt választmányi gyűlést tartott, melyen a szakosztály elhatározta, hogy az idej járási termény, gyümölcs, kertészeti s háziipari kiállítást október elején Gyaluban tartja meg. Augustus hóban kezdődnek meg vasárnaponként a járási szarvasmarha (tenyészállat) díjazások, a nyár végén rendeznek még kiscgazdák részére szántásversenyt Középlakon, Szászfenesen és a Mezőség egy alkalmas pontján, mert ezek iránt a falusi gazdanép igen érdeklődött így Györgyfalván s Magyarapuzon. Az ősszel befejezik a kiscgazdák tengeri termelési versenyét. A nyár folyamán a kolozsvári gazd. akadémia juhászati telepén juhászok részére tanfolyamot rendez. A földmivelésügyi miniszter leiratára elhatározta, hogy kiscgazdák részére télen is rendeznek 6 községben faragó tanfolyamot. A kolozsvári tisztviselők fogyasztási szövetkezetének bevonásával a megyei központokon élelmiszergyűjtő és bevásárló állomásokat szerveznek, így egyrészt a kolozsvári piac lesz rendszeresen ellátva, másrészt a kiscgazdák termékeit kiragadják a falusi uzsorások kezei közül. Végül tudomásul vették a Székelyföldi Kirendeltség I. félévi kolozsmegyei működéséről szóló jelentést. Az eddigi miniszteri s kirendeltségi segélyeket s támogatást köszönettel tudomásul vették.

— **A földgázmonopolium-törvény végrehajtása.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közgazdasági szakosztálya Zselénszki Róbert gróf elnöklésével tartott ülésén tárgyalta a pénzügyminiszternek a földmivelésügyi miniszter által véleményezés végett megküldött a földgázról szóló 1911. évi VI. t.-c. végrehajtási rendeletének tervezetét. Zselénszki Róbert gróf elnök bevezetésül kifejtette, hogy ő a maga részéről a földgáz, földolaj és kálisók monopolizálását kezdettől fogva helytelenítette. Abban a meggyőződésben van, hogy az állami monopoliumokkal ezen fontos bányászati ágak nemcsak, hogy a teljes stagnáció állapotában maradnak, hanem még a földbirtokosok is megkárosodnak, kiket minden kárpótlás nélkül igen értékes jövedelmi forrásoktól vonnak el. Ez volt a nézete az annak idején megtartott ankétten és ezt ma is fenntartja annál is inkább, mert a földgázmonopolium-törvény végrehajtási rendeletének tervezete a törvény helytelen és földbirtokosokat károsító intézkedéseit az enyhítés helyett még károsabbakká teszi.

Gálocsy Árpád bányamérnök, mint előadó tette meg ezután észrevételeit a végrehajtási rendelet tervezetére. Szerinte már maga a törvény azzal a céllal készült, hogy

a földbirtokosoktól a földgázra vonatkozó kétségen kívüli tulajdonjog minden kárpótlás nélkül elvételessék. A törvény végrehajtási utasítása nem javít a törvényen. A gazdák megnyugtatóra vonatkozó paragrafusait teljesen értéktelenné teszi. Nem méregyforma mértékkel a földbirtokosoknak egyrésztől és az államnak, valamint az állam jogát átruházás alapján bíró engedményesnek másrésztől. Míg a bármiféle birtokossági vagy földbirtokosi gázkutat a legközelebb eső már meglévő bármiféle gázkuttól 6 kilométernél kisebb távolságban furni egyáltalában nem szabad, addig az állam, vagy az állam engedményese fel van jogosítva arra, hogy 30 méter legkisebb távolságig a birtokosi kuthoz új kutat furhasson. A birtokosnak tisztán csak saját szükségletére van joga a gázt használni. Kostól bármikor átvenni és a gázt tetszés szerint értékesíteni. A földbirtokos csak az államnak jogában áll a kutat a földbirtok egy furólyuk lemélyítésére kaphat engedelmet és csupán akkor furhat egy másik kutat, ha ebből a kútból a járműveknél fogva nem lehet már gázt nyerni. Ezzel szemben az államnak, vagy az állam engedményesének ez a joga szinte korlátlanul mondható. A földbirtokos viseli a furás minden kockázatát, míg az állam a földbirtokosi kutat által már jónak bizonyult területen jóformán minden kockázat nélkül keresi meg a hasznát a gáz értékesítése által. Ismerteti előadó a gazdáknak adott másik kedvezményt a kincstári kútból való u. n. önköltségi áron való gázellátást s kimutatja, hogy a földbirtokos soha sem tudhatja előre, hogy milyen árat fog a gázért a kincstárnak fizetni. Csak a fogyasztás után egy évvel tudatják ezt vele, mikor a fogyasztott gázért járó önköltségi árat közadók módjára hajtják be rajta. Így tehát ebben az esetben is nagyon problematikus a földbirtokosoknak adott kedvezmény.

Ezen általános megjegyzések után egyenként tárgyalta a végrehajtási rendeletnek sérelmes pontjait és Zselénszki Róbert gróf, Tokaji László, Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán felszólalása után elhatározta a szakosztály, hogy a földmivelésügyi miniszter utján kimerítő felterjesztést intéz a pénzügyminiszterhez a sérelmes intézkedések megváltoztatása érdekében. — Tokaji Lászlónak, az Erdélyi Gazdasági Egyesület titkárának indítványára kimondták, hogy kéri fogják a nagyméretű gázszolgáltatást biztosító állami gázkutatnál villamosági központok alakítását. Ezek révén a 7 kilométeres körzeten tul levő földbirtokosok gazdasági és házi szükségleteikre kedvezményes áron villamos energiát kapnának.

— **Szántásversenyek Kolozsmegyében.** Igen hasznos és népmivelő intézményt létesített az E. G. E. kolozsmegyei szakosztálya, a mennyiben a jobb talajmivelés okából, falukon kiscgazdák részére szántás- és ekeversenyeket rendeznek, ahol a székely kirendeltség Sackekéje felsőbbsege nagy közönység előtt kitünik. Január hó 9-én Györgyfalván volt ilyen népies verseny, ahol 16 kiscgazda állott ki mindenféle ekevei és fogattal, itt Jászberényi András akad. tanár tartott a jó ekéről előadást s a siker érdekében Fekete Antal gazdaköri elnök buzgolkodott. Június hó 16-án pedig Magyarapuz községben ismétlődött ez, ahol már 22 kiscgazda vállalkozott a versenyre. Itt Juhász Árpád tanár magyarázta a bírálat eredményét. Itt még sikeresebb volt a verseny, mert Győrvasárhelyről és Gyaluból is voltak versenyzők s összesen 300 főre tehető kiscgazdaközönység nézte végig a versenyt. A járás főszolgabirája Gaál Elemér maga intézkedett a siker érdekében s neki Albert Mihály áll. tanító, gazdaköri jegyző segített. A nyár végén Középlakon és Szászfenesen lesz még ilyen igazi falusi agrár-sociális nap.

— **A peronoszpora terjedése.** Az Ampelológiai Intézet június hó 15-éről közli, hogy a múlt hét folyamán ismét több helyről érkeztek az intézetbe peronoszporás szőlőlevelek vizsgálatra. Ezekből megállapították, hogy a peronoszpora újabban Zala, Somogy, Nyitra, Hont, Esztergom, Pest, Fehér, Tolna, Baranya, Heves, Bács, Szerém, Csongrád, Torontál, Hajdu, Bihar, Szilágy, Szatmár megyékben is fellépett. E veszedelmes gombabetegség ellen való védekezésben most kell a legerélyesebb munkát végezni, a rezes védekező szerek, mint bordói lé, burgundiai lével való permetezés útján. Utmutatást a védekezéshez mindenkinek küld az Ampelológiai Intézet (Debrői-ut 15—17.), aki címét közli. A legfőbb ideje most van a védekezésnek, mert a nedves meleg, gyakori viharok és jég, mind kedveznek a peronoszpora terjedésének.

— **Országosgyűjtés a délvidéki árvíz-károsult gazdák részére.** A pünkösdi óriási árvíz, mely temesvármegye harmincöt virágzó községének legszebb reményekre jogosító vetését alig egy hónappal az aratás előtt teljesen tönkretette, több millió kárt okozott a temesvármegyei gazdáknak. A kár enyhítésére országosgyűjtést indított a Temesvármegyei Gazdasági Egyesület, köriratban szólítván föl a gazdatársadalmi szervezeteket, szövetkezeteket és mezőgazdasági gépgyárakat az adakozásra. Mindennemű adomány a Temesvármegyei Gazdasági Egyesület titkári hivatala címére (Temesvár) küldendő.

— **Országos sörárpa- és komlókiállítás.** Az «Országos Magyar Gazdasági Egyesület», mint minden évben, úgy a folyó év őszén is a földmivelésügyi miniszter támogatásával díjazással egybekötött országos sörárpa- és komlókiállítást rendez. A múlt évi hasonló kiállítás sikere, amely az eddig rendezett valamennyi sörárpa- és komlókiállítást messze fölülmulta, azt igazolja, hogy az ilyen kiállítások rendezése nemcsak szükséges, hanem a sörárpa- és komlótermesztés fejlesztésére is igen jó hatással van, amennyiben a természeteket versenyre serkenti. Elhatározta az O. M. G. E., hogy a kiállítás támogatására a földmivelésügyi miniszteren kívül fölkeri a budapesti áru- és értéktőzsdét, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét, a Magyar Sörfőzők Egyesületét és a Segesvári Komlótermesztők Szövetkezetét. A rendező-bizottság elnöke Kerpely Kálmán a debreceni akadémia igazgatója lesz, a tulajdonképpeni rendezési munkálatokat pedig Jeszenszky Pál kir. tanácsos, ügyvezető-titkár és Fabricius Endre titkár végzik.

— **A saazi komlópiacról.** Az O. M. G. E. tudósítójának utolsó jelentése szerint a saazi piacon az elmúlt hét folyamán is szerény keretek között mozgott a komlóüzlet. Belföldi számlára kötöttek néhány tételt 370—390 korona árban. A tulajdonosok hajlandóknak mutatkoznak készletük eladására és engedékenyek, ami az árak további csökkenését idézi elő. A saazi piac árjegyzése: I. rendű áru 390—400 korona, jó középminőségű 380—390 korona, középminőségű 376—380 korona 50 kilógrammonként. A hét végén a hanguladt nyugodt. Az irányzat lanyhul.

— **Rózsaoajtermelés Magyarországon.** A kolozsvári gazdasági akadémia botanikus kertjében pár év óta kis «rosarium» van beállítva, amelynek fő célja az olajrózsák kipróbálása által hazai rózsaoaj előállítása. A kísérletek eddig biztató eredményre vezettek és a gyógynövénytelep kémiai laboratóriumában két évvel ezelőtt előállították az első csepp hazai rózsaoajat, amely minőségre teljesen kiállja a versenyt a bulgáriai és törökországi rózsaoajjal. A gazdasági akadémián 14-féle rózsafajtát kul-

tiválnak, amelyből rózsaoajat állítanak elő. A folyó év tavaszán a külügyminiszterium közbenjárására közvetlenül Bulgáriából kapott az akadémia 50 fő igazi kezaulyk rózsát, amelyek a híres bulgáriai rózsaoajat szolgáltatják. Aki a hazai rózsaoaj termelése iránt érdeklődik, most láthatja a kolozsvári gazdasági akadémiában az olajrózsák nyílását és a rózsaoaj desztillálását.

— **Az állami fedező ménék.** A földmivelésügyi miniszterium lótenyésztési főosztálya kimutatásban közli az ország területén 1912-ben meglévő állami ménék számát és fajtáit. A kimutatás szerint van jelenleg 3460 állami fedező mén. És pedig: angol telivér 261, angol fajta 1616, arab telivér 48, arab fajta 316, nonius 674, gidran 209, lipicai 194, nóri és rokonfajta 142, Ezekből a ménékből fedeztetési állomásokon van 3028, méntartó vállalkozóknál 142, a négy méntelep területén bérben 226 és a törzs és bérmenek száma 64.

Használjon szaggatás, fejfájás, oldalnyílás, hát- és derékfájdalmak ellen

Dr. **BOROVSKY**-féle kellemes szagu

BOROLINT.

Ára 80 fillér, próbátíveg 50 fillér. Mósakodásra, szépítő és legjobb fertőtlenítő

BOROLIN-SZAPPANT

Ára darabonként 30 és 80 fillér. Nyálkaoldásra, köhögés és rekedtség ellen

BOROLIN-CUKORKÁT

Ára darabonként 20 és 40 fillér.

Kapható mindenütt. — Kapható mindenütt.

— **Borgazdasági tanfolyam lelkészek és néptanítók részére.** Borászati szempontból kiváló fontossággal bíró községekben működő lelkészek és néptanítók részére a budafoki m. kir. pincemesteri tanfolyam helyiségeiben augusztus 1-től 14-ig terjedő borkezelési tanfolyam fog tartatni. A tanfolyamra csak legfeljebb 20 olyan lelkész és néptanító vehető fel, aki oly hegyvidéki községekben működik, ahol a lakosság kizárólagos vagy főfontosságú kereseti forrását a szőlőmivelés képezi. A tanfolyamra felvett egyének utiköltségeik és a lakás és ételmezés költségeinek fedezésére egyenként 70 K átalányt kapnak a tanfolyam utolsó napján. A tanfolyamra való felvételre pályázók 1 K-s bélyeggel ellátott kérvényeikben kötelesek feltüntetni életkorukat, nyelvismeretüket, alkalmazásukat, a szőlő- és borgazdaság terén esetleg kifejtett eddigi működésüket és azt is, hogy négyhetes szőlészeti tanfolyamon résztvettek-e. Lelkészek a pályázati folyamodványaikat közvetlenül, a néptanítók pedig az illetékes kir. tanfelügyelő útján, legkésőbb folyó évi július hó 1-ig ahhoz a szől. és bor. felügyelőhöz nyújtják be, akinek kerületében működnek.

— **Pompás képgyűjteményt állított össze a dr. Gaspary & Co., Markranstädt, Leipzig melletti gépgyár különböző épületekről, melyek betonfalitéglaókból és ürtömbökből épültek és cemetcserepekkel lettek fedve.** Nagyban támogatta a céget ezen törekvésében az egész világon elterjedt és széleskörű vevőközönsége. A fényképek klisémásolatai tetszetős külsejű brosürába vannak fűzve és fényes bizonyosságát nyújtják annak, hogy a cementárúk mint építőanyagok a világ számos országában igen nagy elterjedtségnek és közkedveltségnek örvendenek. De bizonyítják egyúttal azt is, hogy a dr. Gaspary-féle gépek és formák tért hódítottak maguknak az egész világon. A gyűjtemény impozáns külsejű épületei közül itt csak felemlítjük a német gyarmatkerületi hivatalépületet Dualában (Afrikai Kamerun), mely a magyar származású Schmidt-cég cementárugyárából kike-

rült ürtömbökből épült. Nevezetes továbbá egy tekintélyes templom épülete Oroszországban, mely dr. Gaspary-féle cementtéglaókból épült. Egész utcasorok házai, telepek, városrészek keletkeztek, melyek dr. Gaspary-féle cementtéglaókból és ürtömbökből épültek. Érdekes pld. egy terjedelmes papirgyár gyárépülete Sziléziában, melynek felépítésére szükséges homokanyagot a közeli Odera folyóból emelték ki és portlandcementtel megkeverve 1 és fél millió falitéglat készítették belőle. Aki e cementárúk értékesítését, avagy azok előállítását illetőleg tájékozódni óhajt, annak figyelmébe ajánljuk a fennebb említett céget, mely a «Modern építőanyagok» című brosürájával és egyébként is készséggel szolgál mindennemű felvilágosítással.

— **Ő felsége a Bulgár Királyi Kabinet Iroda Főnöke, Dobrovitch S. D. ur Ó Excellentiája** után ez évi május hó 7-én keltezett levéllel a következőket írja: «Tisztelettel értesítem Önöket, hogy a küldött „Borolin” postacsomagot köszönettel vettem és hogy annak gyógyhatása kedvezőnek bizonyult.

Az Önök által forgalomba hozott «Borolin» oly nagyszerű gyógyító hatással van, hogy nem hagyhatom szó nélkül. Tavaly szarvasbőség idején iszákszenvedtem itt és a «Borolin» néhány nap alatt bedörzsölés által bejontól teljesen megszabadított. Feleségem közsénybajától szintén könnyen megmenekült a „Borolin” használata által. Katonatiszt fiam egyik tisztársát mentette meg körömgöyökgyulladásal járó bajától. Kétszeri borogatást alkalmaztatott kezére és a baj azonnal megszűnt, illetve visszajelődött. Én velem pedig most a következő sajnálatos dolog történt. Körülbelül egy hét előtt voltam a borbélynál borotválkozni és haját nyíratni és már egy nap mulva arcomon, a szemöldökomben, bajszom és szakáloban, hajamban és a két kezemen egy haj és szörögyökérgyulladást kaptam, amely rohamosan tovább terjedt. Két napra reá Máramarosba utaztam kaksadürgésre és így orvosi segítség nem volt kapható, a baj pedig mindig rosszabb lett arcom, fejem és kezeim tele voltak vörös pattanásokkal és amellet horzastóau viszkett a kiütés. Megpróbáltam „Borolinnal” bekenni magamat és miután láttam, hogy a pattanások nem szaporodnak, még 5 napon egymásután bekentem fejemet, arcomat és kezeimet 2-szer naponta alaposan és hála Istennek, most semmi bajom már. Mindezekből az a tanulság, hogy a „Borolin” valóban egy csodaszor. Hogy ezeketán mindenkinek ajánlani is fogom a „Borolint”, az is bizonyos.

Felsőszinevét (Máramarosm.), 1912 április 30.

Báró Vécsey Béla,
hodrogszerdahelyi nagybirtokos.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

TOKAJI LÁSZLÓ.

ALAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

— **A MAGYAR** —

JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jókai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H Á Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményét.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

Bérbeadó nagybirtok!

Legjobb fekvésű, vasut melletti, városhoz közel fekvő, kitünő nagybirtok

harmadfélezer k. hold területű
jövő tavasztól

hosszabb időre bérbeadó.

Komoly és megbízható reflexiók direkt forduljanak ::

2760

az „Erdélyi Gazda“ kiadóhivatalához.

Gróf Wass Béla
mezőzáhi erdélyi jellegű magyarfajta
tenyészetéből eladó 30 drb. részben
borjas, részben ellős

tenyésztehen

Értekezhetni:

Gönczy Mihály gazdasági intézővel,
Mezőzáhon.

(Vasut, posta, telefonállomás helyben).

2761

KOLOZSVARI

TAKARÉKPÉNZTÁR és HITELBANK Részvénytársaság

Irodák:

Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. szám. (Saját házában.)

Üzleti órák reggel fél 9-től déli fél 2 óráig.

Áruraktári osztály a pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám.

Zálogház: Király-u. 3. szám alatt.

Betéteket elfogad könyvecskére vagy folyószámlára előnyös feltételek mellett és azokat rendszerint felmondás nélkül fizeti vissza.

Leszámít váltókat, kisorsolt és egyéb értékeket mérsékelt kamattal mellett.

Sz.: 2715-1912.

Pályázati hirdetmény.

A tordai „Szabó József“-féle kisebb magyar gazdasági iskolába való felvételre ezennel pályázat hirdettetik.

Az iskola célja az erdélyi részekben az ottani viszonyoknak megfelelő helyes gazdálkodás ismereteit terjeszteni, kisgazdákat saját birtokukon való önálló gazdálkodásra megtanítani, továbbá az ottani nagyobb gazdaságok számára megbízható s kellő gyakorlattal bíró elömlőmunkásokat, béres gazdákat, tehenes számadókat stb. kiképezni.

A tanfolyam tartama két év.

Ez iskolába az 1912-1913-ik tanévre 12 ingyenes növendék fog felvétetni. Az ingyenes növendékek az iskolában teljes ellátást élveznek és kifejtett szorgalmukhoz képest havi 6-10 korona ruházati segélyben részesülnek.

A felvételi feltételek és egyúttal a felvételi kérvényhez csatolandó okmányok a következők:

a) **születési bizonyítvány**, mely igazolja, hogy a felveendő 17-ik életévét betöltötte. *Katonai szolgálat teljesítését tanúsító igazolvány a felvételnél előnyben részesít;*

b) **orvosi bizonyítvány**, mely az ép, erős, gazdasági munkára alkalmas testalkatot igazolja és a himlő-elleni sikeres újraoltást bizonyítja;

c) **elemi iskolai bizonyítvány**, annak igazolására, hogy a belépni óhajtó jól tud írni, olvasni s a négy alapszakkal számolni. Gazdasági ismétlő iskolát végzett egyének a felvételnél előnyben részesülnek;

d) **írásbeli nyilatkozat** a belépni óhajtó szüleitől, esetleg annak gyámjától, melyben azok arra kötelezik magukat, hogy a tanfolyam tartama alatt a növendékeket az iskola kötelekéből nem veszik ki;

e) **hatósági erkölcsi bizonyítvány;**

f) **állami ingyenes helyre folyamodóknál hiteles irat**, mely feltünteti a belépő apjának vagyoni állapotát és foglalkozását, a belépő növendék testvéreinek számát és életkorát, valamint azt a körülményt, hogy a folyamodó kisbirtokos fia és megelőzőleg apja vagy más gazdaságában foglalkozott.

Az ezen okmányokkal felszerelt és a magy. kir. földmivelésügyi minister ur öngyarméltóságához címzett kérvény, lehetőleg személyes jelentkezés útján az erdélyrészi (székelyföldi) ministeri kirendeltségnél Marosvásárhelyre, vagy pedig a Szabó-József-féle kisebb magyar gazdasági iskola igazgatóságánál (állami birtok kezelésénél) Tordán legkésőbb **folyó évi augusztus hó 15-ig** lesz beadandó.

Az iskola szervezeti, rend- és fegyelmi szabályzata ugyanott megtekinthető, vagy pedig érdeklődőknek a m. kir. földmivelésügyi ministerium erdélyrészi (székelyföldi) kirendeltségéhez Marosvásárhelyre intézendő levélbeli megkeresésére díjtalanul megküldetik.

Marosvásárhely, 1912. június hó 15.

Erdélyrészi (székelyföldi) ministeri kirendeltség.

2592

Jelzálogkölcsonőket készpénzben ad

2004

ház- és földbirtokra

10-60 évig terjedő időtartamra a legelőnyösebb kamat és tőketörlesztési hányad mellett.

Jelzálogkölcsonőket konvertál igen előnyös feltételek mellett és minden ilyen ügyletet a lehető leggyorsabban bonyolít le.

Értékpapirokat vesz és elad, ezek eladását közvetíti.

Utárványokat állít ki külföldi piacokra.

Árukra előleget ad készpénzben, ha azok áruraktáraiba be vannak tárolva.

Áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett.

Az „ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET“ könyvkiadó-vállalatában megjelent füzetek

jegyzéke és ára:

	K. f.		K. f.
1. Réti János. A trágyáról és a trágyakezelésről szükséges tudnivalók	1.-	34. Dr. Péter Béla. A haltenyésztésről	1.-
2. Gáspár József. A kaszálók és legelők ápolása	1.-	35. Dr. Péter Béla. A vetőmag eltarításáról és a magtárban kárt tevő állatokról	1.-
3. Virág Elek. A gazda, mint sertéshizláló	1.-	36. Jakab László. »Umutató házi állataink egészségének gondozására«	1.50
4. Tormay Béla. A borjúk fölneveléséről	1.-	37. Dr. Kodiczky Jenő. Magyar olajnövények	1.-
5. Herényi Gothárd Sándor. A takarmányrépa	1.-	38. Cserháti Sándor. A gyomok kártékony-sága és az ellenük való védekezés	1.-
6. Hauer Géza. A fejőstehénről	1.-	39. Papp Gergely. A szocializmusról	1.-
7. Hensch Árpád. A szántás-vetésről	1.-	40. Heigel Lipót. Az állami egyenes adók és a közügyi adóptételekről	1.-
8. Jakab László. Umutató az állati betegségek elleni védekezésben	1.-	41. Heigel Lipót. A fogyasztási adókról, jövedelmek és illetékekről	1.-
9. Domokos Kálmán. Az építkező gazda	1.-	42. Rázsó Imre. A legfontosabb szálas takarmánynövények termesztése	1.-
10. Ruisz Gyula. A kukorica mivéléséről	1.-	43. Kalfalvi. Szőlőművelésről	1.-
11. Dr. Péter Béla. A házi állatok fontosabb elősködei	1.-	44. Ross Nándor. A tenyészkancaokról, különös tekintettel a meddőség okaira és azok elhárítására	1.-
12. Ritter Gusztáv. A házi kert	1.-	45. Hadvíg Albert. Tanácsadó fiatal gazdák számára	1.-
13. Gáspár József. Baromfitenyésztés	1.-	46. L'Huillier István. A káposztafélék termesztése a szántóföldön	1.-
14. Cserháti Sándor. A csalamádé termesztése, bevermélése és etetése	1.-	47. Dr. Báintaer Ferencz. A mezőgazd. szeszgyárak jövedelmezősége, berendezése, üzeme, gyümölcs-pálinka-főzés	1.-
15. Czajlik István. Csikónevelés	1.-	48. Dr. Varga Kálmán. »Czékorrépa termesztés«	1.-
16. K. Vörös Sándor. A dohánytermesztésről	1.-	49. Dr. Cséger Lajos. »Magyar komló termesztés«	1.-
17. Ásványi Lajos. A vörös lóhár termesztéséről	1.-	50. Cserháti Sándor. »A gabonafélék termesztése«	1.-
18. Ritter Gusztáv. Gyümölcsértékesítés	1.-	51. Dr. Péter Béla. »A gyógynövények termesztése«	1.50
19. Herényi Gothárd Sándor. A nyers takarmányok eltevése, különös tekintettel a zombolyai kazarra	1.-	52. Dr. Barna Balázs. A kenyéradó növények fontosabb ellenségei és betegségei	1.50
20. K. Vörös Sándor. A gazdaságok berendezéséről	1.-	53. Dr. Barna Balázs. A gyümölcsfák fontosabb ellenségei és betegségei	2.-
21. Marc Ferencz. A kosárfűz termelése	1.-	54. Dr. Péter Béla. Rövid útmutatás a vadon termő gyógynövények gyűjtésére	2.-
22. Kovács Béla. Házi állataink takarmányozása	1.20	55. Jászberényi Andrács és Szász Ferencz. Tejgazdaság. Tejtermelés, tejkezelés, 20 képpel	2.-
23. Grasselli Miklós. A lon- és kender-termeléséről és áztatásáról	1.-	56. Cséger Lajos dr. Utazás a faluból a községbe	1.-
24. L'Huillier István. Konyhakerti magvak termelése	1.-		
25. Réti János. A komló-termeléséről (elfogyott)	1.-		
26. Gáspár József. A méhienyésztésről	1.-		
27. Dr. Péter Béla. A gabonafélék, a burgonya és a szőlő legfontosabb gombabetegségei	1.-		
28. Nemes István. Talajjavítás lecsapolással	1.-		
29. Réti János. A legjobb takarmányfűvekről	1.-		
30. Nemes István. Az öntözés	1.-		
31. Jakab László. Hasznos tudnivalók az állati szülészet köréből	1.20		
32. Szűcs Mihály. A jégkár ellen való létesítés és a károk becslése	1.-		
33. K. Vörös Sándor. Gazda számvitelo	1.-		

Megrendelés és pénz:

az Erdélyi Gazdasági Egylet pénztára; „Takp. Hitelbank“,

Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 7. sz. cím alatt küldendő.

A megrendelt füzetek bérmentve tételnek postára.

Utánvétellel nem küldünk füzeteket

2736

Párisi világkiállítás 1900. Grand Prix.

KWIZDA FERENCZ JÁNOS

Korneuburgban, Wien mellett.

az osztr-magy. és kir., a román kir. és bolgár kir. udvaroknak állatgyógyászati cikkeiben szállítója, szabadalomtulajdonos, kerületi gyógyszerész

KWIZDA-féle RESTITUTIONS-FLUID

mosóvíz lovaknak.

Ára egy üveg 2 korona 80 fill.

50 év óta használják udvari istállóban és verseny-istállóban, nagyobb megerőltetések előtt és után erősítőszert az erő visszaszerzésére, továbbá az izmok merevsége esetében stb., a lovakat a trainingben erőpróbákra képesíti.

Cimke- és csomagolás védve; valódi csak a fent látható védjeggyel.

Kwizda-féle

békavarkenőcs lovak és szarvasmarhák számára, 1 tégely . . . 2 kor.

Blister,

szárke, erős bedörzsölés, 1 tégely 2 kor.

Patakenőcs,

merev és törődött paták megvédésére, 1 szelence à 400 gr. K 2.50 fill.

Pataragasz,

mesterséges pataszaru, 1 rudaes 1 kor. 60 fill.

Kwizda-féle Kresolin-kenőcs patakonzerváló szer, 1 szelence à 1/2 kiló . . . 2 kor. 20 fill.

Kólká-pilulák, lovak és szarvasmarhák számára, 1 szelence 3 kor. 20 fill., 1 karton 1 kor. 20 fill.

Giliszta-pilulák, lovak számára, 1 bádogszelence ára kor. 3.20, 1 karton kor. 1.20.

Hashajtó-pilulák, lovak számára (Physic), 1 bádogszelence 4 korona. 2660 I.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve és naponkénti postai szétküldés a főraktár által: Kwizda Ferenc József cs. és kir. udvari száll., kerületi gyógyszerész, Korneuburg, Wien mellett.

Az összes 2681 I.

Gépek és formák

cementárak előállítására, cementfalazótégelygyártógépek, Cementfedőcserépgyártógépek, betonürtömbgyártógépek,

FORMÁK

csatornázási-, vízvezeték- és alagcsövek, betoncölöpök, lépcsőfokok, határkövek stb. gyártására,

kőzuzók, hongerművek, betonkeverők, padlólapasztolók.

Dr. Gaspary & Co. gépgyára Markranstädt, Leipzig mellett.

Kérjük gyárunkat meglátogatni. 443. számú brosjúra ingyen.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban.

Budapest, VIII., Baross-utca 10. sz.

Biztosítási alap:

Korona.

Alapítványok kormány hozzájárulásával 2,488,780.-
Tartalékok 2,819,595,25

Összesen: 5,308,375,25

1901 évi felesleg	90,349.-
1902	59,782,26
1903	109,331,73
1904	72,433,23
1905	61,730,60
1906	39,243,65
1907	41,877,32
1908	81,088,76
1909	106,589,64
1910	120,164,38
1911	148,378,16

Biztosításokat elfogad tűz és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére, különféle módokat szerint. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a

GONDVISÉLÉS. Országos Központi Segélyező Társulat utján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhető, leánykiképzési (önállósítási) segélybiztosítások eszközöltnék. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi-csoportok szervezhetők jótékony célú működésel. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-utca 20. sz. 2008

Őszi trágyázás!

Óvakodjunk a hamisításoktól!

Óvakogjunk a hamisításoktól!

2745. Valódi Stern Marke védjeggyü.

Thomassalak a legjobb és legolcsóbb foszforosavas műtrágya!

Csak akkor valódi ha ilyen zsákban

van és eredeti ólomzár van rajta!

Hamisítástól szigoruan óvakodjunk!

Minden zsák tartalomjelzéssel van ellátva!

Kalmár Vilmos Thomasphosphatfabriken BERLIN, vezérképviseletje Budapest, VI., Andrássy-ut 49. Különösen a jelenlegi read kívüli olcsó árakra figyelmeztetjük a vásárlókat!

Egészen új,

alig használt

Kéveköto-aratógép

Eladó

alólirott nál:

Darkó Lajos,

Szász-Galac,

posta: Szeretfalva.

2757

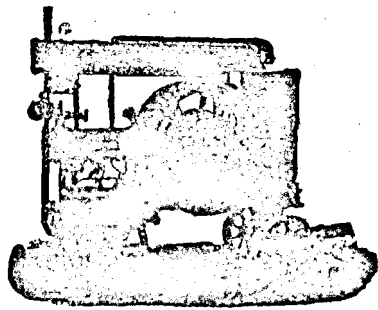
Elsőrendű BENZINLOKOMOBILOK

szolid és erős kivitelben

Warchalowski J. motorgyár magyarországi fiókja

Budapest,

VI., Váci-körút 37. szám.

Gyár:

Wien III., Paulusgasse 3.

Legrégibb speciális motorgyár. 3000 motorunk üzemben.

Kedvező fizetési feltételek. — Költségvetés és mérnöki látogatás díjmentesen.

Fekvő- és állóhengerű benzinmotorok, magasnyomású nyersolajmotorok.

Ha „FORHIN“-nal permetez,

2086

I-SZOR
kevesebb
a gond,
II-SZOR
kevesebb
a munka,
III-SZOR
kevesebb
a munkabér!

mert a „FORHIN“ a
sokszorta megjavított

bordói keverék

kész állapotban nagyon erősen tapad a nedves levélre is
Bármily harmatnál permetezhet vele. Semmi üledéke nincs
Számítalan elismerő nyilatkozat!

Gyártjuk az eddig Dr. Aschenbrandt
szabadalmát képezett **Rézkénport és bordói port is.**

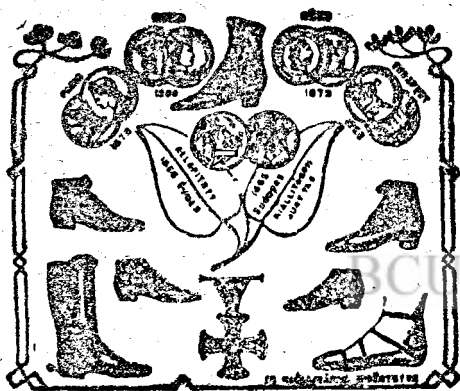
FORHIN-gyártól, Budapest,
VI., Váci-ut 93.

kérjen ingyen és bérmentve leírást.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült
FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

2019

Vidéki megrende-
lések mérték után
de legbiztosab-
ban egy használt,
a lábra találó cipő
beküldésével a
legjobb anyagból
és divat szerint le-
hetőleg gyorsan
teljesítenek.

Orpington

fajtyukok.

A kolozsvári
állatkiállításon első
díjjal díjazott

Orpington-
törzstyukok
eladó.

Erzsébet-út
13. szám.

„Alimentaria“

általános élelmi szer értékesítő részvény-
társaság erdélyrészi *vezérképviselete*,
Kolozsvár, Attila-u. 14. szám alatt

Mindenféle élelmi cikket: *Méz, vaj, viaszt, nyári, őszi, téli gyümölcsöt, zöldség-félét, baromfiakat stb.* stb. bármely nagy és kis mennyiségben a legmagasabb napi áron megvesz.

Tömegesebb vételnél az árut helyben — a termelőnél — csomagoltatja!!
Megkeresésre bővebb értesítéssel szolgál.
Megbízható ügynököket díjaz.

Az „ALIMENTARIA“ általános
élelmi szer ért. r. t. 2764
erdélyrészi vezérképviselete.

Zsákot, Zsineget,

ponyvát, szőlőkötöző fonalat vá-
sároljon a

30 év óta legmegbízhatóbbnak elismert
FISCHER-féle zsák- és ponyvagárban Budapest,
Náder-utca 31-33. A Fischer-féle szőlőkötözőfonál
jobb és olcsóbb, mint a raffia. — Pontos, szolid
kiszolgálás. Ponyvakötöző Intézet. — Tessék ajánlatot kérni.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet“-től

10-50 éves lejáratu

olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, szertek
konvertálók más intézeti terheket, rendbeszedem egy-
üttel az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapot-
kat; gyors és költséget kímélő eljárással.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet“-től
adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen
katonai óvadéknál alkalmas, a főzsdéken is jegyzett 50
év. alatt, kisorsolandó

4 1/2 %-ot tisztán jövedelmező zálogleveleket
A szelvények költségmentesen az intézetnél Nagysze-
benben és a „Kolozsvári Kereskedelm. Banknál“ ki-
fizettetnek 2018

A legmegbízhatóbban közvetitem:
magán- és bérházak, birtokok és bérletek, erdők, bá-
nyák és ezek termékeinek adás-vételi ügyleteit.

Telefon: 859. sz.

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaügynökség
GOMBOS BENŐ Kolozsvár, FERENCZ JÓZSEF-UT
13. SZÁM ALATT.
A „Nagyszebeni Földhitelintézet“ kizárólagos ügynöksége

Földmives iskolát

és 4 középiskolát végzett,

30 éves nős, kiscsaládu
egyén, 11 évi gazdasági
gyakorlattal, kitűnő bi-
zonyítványokkal:

megfelelő állást keres.

Beszéli a magyar, román
és tót nyelvet.

2763

Cim:

B. J. Czegléd III. Teleki-u 4.

Segédtszti állás

Dr. gróf Teleki Domokos úr
őnméltósága geryeszegi gazda-
ságában augusztus 1-ére betöl-
tendő. -- Pályázhatnak katoná
kötelezettségüknek. eleget tett
akadémiát végzett fiatal emberek.
Előnyben részesülnek, kik gya-
korlattal bírnak. Saját kezűleg
írott folyamodványok bizonyít-
vány másolatokkal, melyek visz-
sza nem adatnak, gróf ur őnméltó-
ságához intézve, Geryeszeg
postára alábbi címre küldendők.

Pálffy Dezső, intéző.

Kéveköto-aratógép, használt,
üzemképes, 2 éves Jonston
és International Milwaukee;
Cormick marokrakó olcsón eladó
Kovács Soma és Társánál
Aradon.

2755

A LEGNAGYOBB ÁLLAMI ÉS ELSŐ DIJAKKAL KITÖNTETVE

Bogyay Gyula tájkertészete

tájkertész és kertépítő

BUDAPEST

Telefon 25-33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25-33

2278

VII., Gizella-ut 15.

(Lakás: Stefánia-ut 1. szám.)